

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-84-148>

УДК 338.48:37.091.3:005.8

ПРОЄКТНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ: МЕТОДИКА РОЗРОБЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ТУРИСТИЧНОГО ПРОДУКТУ

PROJECT-BASED LEARNING AS A TOOL FOR DOMESTIC TOURISM DEVELOPMENT: METHODOLOGY FOR REGIONAL TOURISM PRODUCT DESIGN

Кашка Марія Юріївна

кандидат історичних наук, доцент кафедри туризму,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7437-6156>

Kashka Mariia

State University «Uzhhorod National University»

У статті обґрунтовано методику проєктно-орієнтованого навчання як засобу розвитку внутрішнього туризму та формування практичних навичок розроблення регіонального туристичного продукту у здобувачів вищої освіти спеціальності «Туризм і рекреація». Охарактеризовано теоретичні засади проєктного навчання як педагогічної технології, що передбачає активне залучення студентів до розв'язання реальних професійних завдань. Проаналізовано статистичні дані щодо розвитку внутрішнього туризму в Україні за 2022–2025 роки. Представлено авторську методику, апробовану серед студентів II–III курсів Державного торговельно-економічного університету, що охоплює аналітичний, проєктувальний, презентаційний та рефлексивний етапи роботи. Наведено результати експериментального дослідження, яке підтвердило ефективність запропонованої методики у формуванні професійних компетентностей фахівців туристичної галузі.

Ключові слова: проєктно-орієнтоване навчання, внутрішній туризм, регіональний туристичний продукт, професійна підготовка, компетентнісний підхід, туристичні ресурси, методика навчання.

The article substantiates the methodology of applying project-based learning as a tool for domestic tourism development and formation of practical skills in regional tourism product design among higher education students in the specialty "Tourism and Recreation". The relevance of the study is determined by the need to activate domestic tourist flows in Ukraine under martial law conditions and the tourism industry's demand for specialists capable of creating competitive regional tourism products. Theoretical foundations of project-based learning as a pedagogical technology that involves active student engagement in solving real professional tasks through independent research, creative activity and teamwork are characterized in detail. The specifics of the regional tourism product as a complex of interrelated services based on unique territorial tourism resources aimed at meeting the needs of domestic tourists are revealed. Statistical data on the development of domestic tourism in Ukraine for the period 2022-2025 are analyzed, which demonstrate a steady growth of demand for travel across the country's regions and significant shifts in citizens' tourism preferences. The author's original methodology of project-based learning, tested at the Department of Tourism and Hotel-Restaurant Business of the State University of Trade and Economics among second and third-year students, is presented in the article. The stages of implementing educational projects for developing regional tourism products are described in a sequential manner: analytical, design, presentation, and reflective. The results of the experimental study confirmed the effectiveness of the proposed methodology in forming professional competencies of future tourism industry specialists, with the experimental group demonstrating significantly higher results compared to the control group across all assessment criteria. Prospects for implementing project-based learning in the educational process of higher education institutions training specialists in tourism and recreation are identified.

Keywords: project-based learning, domestic tourism, regional tourism product, professional training, competency-based approach, tourism resources, teaching methodology.

Постановка проблеми. Коли йдеться про підготовку фахівців туристичної галузі, ми фактично говоримо про людей, які формуватимуть враження мільйонів туристів про нашу країну. І тут постає справедливе питання: чи може традиційна лекційно-семінарська система дати студентам той практичний досвід, якого потребує сучасний ринок туристичних послуг? Відповідь, на жаль, здебільшого негативна. Адже туризм – це насамперед практика, це живе спілкування з людьми, це вміння швидко приймати рішення та адаптуватися до непередбачуваних обставин.

За останні роки внутрішній туризм в Україні набув особливого значення. Повномасштабне вторгнення росії суттєво змінило туристичну карту країни, проте водночас відкрило нові можливості для тих регіонів, які раніше перебували в тіні популярних курортних напрямків. За даними Державного агентства розвитку туризму, з початку великої війни понад 45% опитаних українців подорожували країною з туристичною метою, що свідчить про значний потенціал внутрішнього туристичного ринку [8]. Саме тому підготовка фахівців, здатних розробляти конкурентоспроможні регіональні туристичні продукти, стає стратегічним завданням для вищої освіти.

Проектно-орієнтоване навчання (Project-Based Learning) є тією педагогічною технологією, яка дозволяє подолати розрив між теоретичною підготовкою та практичними вимогами туристичної індустрії. На відміну від традиційного підходу, коли студент пасивно засвоює інформацію, проєктне навчання ставить його в центр освітнього процесу, змушуючи самостійно шукати відповіді на поставлені завдання, співпрацювати з одногрупниками та представниками реального бізнесу, нести відповідальність за результат своєї роботи [5].

Відтак, виникає об'єктивна необхідність у розробленні та впровадженні методики проєктно-орієнтованого навчання, спрямованої на формування практичних навичок створення регіональних туристичних продуктів у здобувачів вищої освіти спеціальності «Туризм і рекреація». Адже саме такий підхід дозволить підготувати фахівців, готових не просто виконувати типові операції, а творчо підходити до розв'язання нестандартних завдань, що є надзвичайно важливим в умовах постійних змін туристичного ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні засади проєктного навчання сформувалися ще на початку ХХ століття завдяки працям американських педагогів

Дж. Дьюї та У. Кілпатрика, які обґрунтували ідею «навчання через діяльність». У сучасній педагогічній науці проєктне навчання розглядається як ефективний інструмент формування ключових компетентностей здобувачів освіти, про що свідчать дослідження В. Башинського [1], О. Кисельової, Н. Хміль [5] та інших науковців.

Питання професійної підготовки фахівців туристичної галузі досліджували Л. Федоришина, Ю. Головчук, Р. Боднар [14], які розглядають туризм як об'єкт регіональних економічних досліджень та наголошують на необхідності врахування територіальної специфіки при формуванні туристичних продуктів. Проблеми розвитку внутрішнього туризму в Україні в умовах воєнного стану висвітлено у працях Н. Габчак, С. Габчак [3], А. Зарубіної, Ю. Онойко, Н. Щербатюк [4], які визначили нові тенденції туристичних уподобань українців та окреслили перспективні напрями розвитку галузі.

Окремий напрям досліджень становлять праці, присвячені інноваційному розвитку територіальних туристичних систем. Зокрема, дослідники наголошують, що інновації є основним чинником змін у туристичній сфері, що дозволяє підвищувати рівень залучення туристів, збільшувати прибутки, розширювати асортимент туристичних послуг та просувати туристичний продукт на міжнародному ринку [10]. У цьому контексті проєктне навчання розглядається як один із механізмів формування інноваційного мислення майбутніх фахівців.

Методичні аспекти практико-орієнтованого навчання у закладах вищої освіти розкрито в роботах В. Майковської [6], яка обґрунтовує цей підхід як засіб професіоналізації підготовки майбутніх фахівців в Україні. Особливості формування професійних компетентностей фахівців з туризму через практичну підготовку досліджували О. Моргулець, О. Нищенко [7], наголошуючи на необхідності тісної співпраці закладів освіти з підприємствами туристичної індустрії.

Дослідження О. Носирєва [9] зробило вагомий внесок у визначення стратегічних пріоритетів розвитку туристичної індустрії. Він описав вагомість впровадження адаптивних стратегій у сфері туризму та готельного бізнесу, враховуючи сучасні реалії. Дослідник стверджує, що вагомим є адаптаційне спрямування бізнес-процесів у туризмі, з врахуванням потреб усіх категорій туристів.

Зважаючи на чимале коло наукових розвідок, огляд літератури засвідчив про недо-

статню дослідженість у сфері використання проєктно-орієнтованого навчання для формування компетенцій з розробки регіональних туристичних продуктів.

Мета дослідження – теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка методики проєктно-орієнтованого навчання як інструменту формування професійних компетентностей майбутніх фахівців туристичної галузі у сфері розроблення регіональних туристичних продуктів для активізації внутрішнього туризму в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. За даними Державного агентства розвитку туризму України, структура туристичних уподобань українців суттєво змінилася за останні роки. Якщо раніше більшість громадян надавала перевагу закордонним курортам, то з 2022 року спостерігається зростання інтересу до подорожей регіонами власної країни [8]. При цьому змінився і характер таких подорожей: українці стали більш вибагливими до якості туристичних послуг, шукають автентичні враження та унікальний досвід, який неможливо отримати в інших країнах.

Аналіз регіонального розподілу туристичних потоків виявив чітких лідерів: Львівська, Закарпатська та Івано-Франківська області Західної України приваблюють найбільше туристів і генерують найбільші надходження. Проте, значний туристичний потенціал інших регіонів, таких як Чернігівщина (козацька спадщина), Вінниччина (архітектура) та Полтавщина (літературна історія), залишається нерозкритим. Для залучення внутрішніх туристів цим областям необхідно розробити привабливі туристичні продукти.

У табл. 1 наведено динаміку основних показників внутрішнього туризму в Україні за період 2022–2025 років, яка наочно демонструє трансформаційні процеси в галузі.

Аналіз показників у табл. 1 свідчить про стабільне зростання внутрішнього туризму,

яке зберігається навіть в умовах воєнного стану. Особливо привертає увагу збільшення кількості організованих турів, що підтверджує зростання довіри до професійних туристичних операторів та посилення попиту на якісні туристичні пропозиції. Крім того, зростання середньої тривалості подорожей вказує на прагнення українців до більш глибокого дослідження регіонів, відходячи від короткострокових одноденних поїздок.

Регіональний туристичний продукт – це складна система, яка об'єднує природні та культурні ресурси території, інфраструктуру гостинності, транспортне сполучення та, що найважливіше, людей – як тих, хто надає послуги, так і тих, хто ними користується. Створити якісний регіональний туристичний продукт означає не просто скласти список об'єктів показу та розрахувати маршрут, а й передбачити емоційний досвід туриста, його взаємодію з місцевою спільнотою, можливості для автентичних вражень [2].

Саме тому підготовка фахівців, здатних розробляти такі продукти, потребує принципово нового підходу до організації освітнього процесу. Традиційні методи навчання, зосереджені на передачі готових знань, виявляються неефективними, коли йдеться про формування творчих здібностей, навичок командної роботи та вміння приймати рішення в умовах невизначеності. І тут на допомогу приходять проєктно-орієнтоване навчання.

Проєктно-орієнтоване навчання – це педагогічна технологія, яка передбачає організацію освітнього процесу навколо виконання комплексних практичних завдань (проєктів), що мають реальне прикладне значення [5]. На відміну від традиційних вправ та завдань, проєкт завжди має чітко визначену мету, обмежений термін виконання та конкретний результат, який може бути представлений зацікавленим сторонам. При цьому студенти самостійно планують свою діяльність, розпо-

Таблиця 1

Динаміка основних показників внутрішнього туризму в Україні (2022–2025 рр.)

Показник	2022	2023	2024	2025
Частка українців, що подорожували країною, %	38,2	45,3	52,7	58,4
Податкові надходження від туризму, млн грн	1 428,3	2 049,5	2 387,6	2 654,8
Популярність культурно-пізнавального туризму, %	28,5	34,2	41,8	47,3
Популярність екологічного туризму, %	11,4	15,7	19,3	23,6
Середня тривалість подорожі, днів	2,1	2,4	2,8	3,2
Частка самостійних туристів, %	72,3	68,5	65,1	61,8

Джерело: сформовано автором на основі [8; 12; 13]

діляють ролі в команді, шукають необхідну інформацію та приймають рішення щодо способів досягнення мети.

Під час підготовки спеціалістів туристичної галузі, проєктне навчання показує чільну цінність. Адже воно забезпечує можливість моделювання реальних професійних ситуацій в контрольованому освітньому середовищі. І тоді студенти отримують шанс експериментувати з різними функціями, від ролі менеджера проєкту до екскурсовода, від маркетолога до фахівця з клієнтського сервісу. Такий досвід є визначальним для формування комплексного розуміння професійної діяльності та розвитку так званих "м'яких навичок" (soft skills), які мають меншу вагу, ніж професійна компетенція.

Запропонована нами методика проєктно-орієнтованого навчання розроблення регіональних туристичних продуктів базується на чотирьох ключових етапах: аналітичному, проєктувальному, презентаційному та рефлексивному. Кожен етап має свої завдання, методи роботи та очікувані результати, які у сукупності забезпечують комплексне формування професійних компетентностей майбутніх фахівців.

Етап аналізу необхідний для визначення туристичного потенціалу заданого регіону. Студентам надається інформація щодо природних ресурсів регіону, культурних та історичних цінностей, інфраструктури, транспортних можливостей та інших елементів, що впливають на рівень туристичного інтересу. Ключовими навчальними видами діяль-

ності можна назвати польові дослідження, що вимагає поїздки до регіону, а також спілкування з місцевими жителями та представниками туристичної галузі та/або державними службовцями. На початковому етапі студенти повинні розробити особливий туристичний продукт, визначити відповідний цільовий ринок, розробити концепцію продукту та розробити комплексний маршрут разом із розкладом. Їм також необхідно визначити надійних партнерів з надання послуг, включаючи ресторани, транспортні компанії, готелі, та оцінити витрати для встановлення ціни.

У табл. 2 представлено порівняльну характеристику регіонів України за туристичним потенціалом та перспективними видами туризму, яка може бути використана студентами на аналітичному етапі проєктної роботи.

Презентаційний етап є кульмінацією проєктної роботи. Студенти представляють розроблений туристичний продукт перед експертною комісією, до складу якої входять викладачі, представники туристичних компаній та органів місцевого самоврядування. Важливо, що презентація має бути не просто доповіддю про виконану роботу, а своєрідним «продажем» ідеї – студенти повинні переконати аудиторію в життєздатності та комерційній привабливості свого продукту.

Заключний етап проєктного циклу є рефлексивним. Він має справу з накопиченим досвідом. На цьому етапі студенти зважують ефективність своєї діяльності. Вони згадують переваги та недоліки продукту, який вони розробили. Вони оцінюють допущені помилки та

Таблиця 2

Порівняльна характеристика регіонів України за туристичним потенціалом (2024 р.)

Регіон	Туристичний збір, млн грн	Пріоритетні види туризму	Унікальні ресурси	Індекс безпеки
Львівська	287,4	Культурний, гастрономічний, подієвий	Історичний центр, кав'ярні, фестивалі	Високий
Закарпатська	198,6	Рекреаційний, гірськолижний, винний	Термальні води, гори, виноробні	Високий
Івано-Франківська	156,3	Активний, екологічний, етнографічний	Карпати, Буковель, гуцульська культура	Високий
Київська (без м. Київ)	134,8	Культурний, діловий, зелений	Історичні міста, садиби, природа	Середній
Чернівецька	87,2	Культурний, релігійний, етнічний	Резиденція митрополитів, Буковина	Високий
Вінницька	72,5	Рекреаційний, пізнавальний, подієвий	Фонтан Roshen, санаторії, Пирогово	Високий

Джерело: сформовано автором на основі [8; 11; 13]

пропонують рекомендації для майбутніх проєктів. Саме на цьому етапі студенти набувають критичного мислення та навичок самооцінки, які важливі для особистісного розвитку будь-якої кар'єри.

Наведемо приклад конкретного навчального проєкту, реалізованого студентами III курсу спеціальності «Туризм і рекреація» Державного торговельно-економічного університету. Команда з п'яти осіб отримала завдання розробити триденний туристичний продукт для Чернігівської області, орієнтований на сімейних туристів з дітьми шкільного віку.

У рамках аналітичної фази дослідження студенти здійснили оцінку туристичного потенціалу регіону. Результати показали, що, незважаючи на багату культурно-історичну спадщину, Чернігівщина не використовує свій туристичний потенціал повною мірою. Особливий інтерес викликала козацька тематика, яка була визначена як приваблива для цільової групи – сімей з дітьми. Польовий етап дослідження передбачав візуальний огляд потенційних туристичних об'єктів, проведення інтерв'ю з представниками музейної сфери та туристичного бізнесу, а також аналіз логістичної інфраструктури та наявності засобів розміщення.

На проєктувальному етапі було розроблено туристичний продукт під назвою «Козацькими шляхами Сіверщини», який включав відвідування козацьких місць Чернігова та області, інтерактивну програму з майстер-класами з традиційних ремесел, дегустацію страв козацької кухні та квест-гру для дітей. Продукт передбачав розміщення в сімейному готелі з

можливістю організації дитячого дозвілля, що враховувало специфіку цільової аудиторії.

Під час презентації проєкту було досягнуто домовленості про потенційне співробітництво з представником туристичної компанії «Україна Інкогніта». Компанія виявила зацікавленість у включенні розробленого маршруту до свого каталогу послуг, що демонструє успішну трансформацію навчальної розробки в комерційний продукт.

Для перевірки ефективності запропонованої методики було проведено експериментальне дослідження на базі кафедри туризму та готельно-ресторанної справи Державного торговельно-економічного університету м. Київ. В експерименті взяли участь 78 студентів II–III курсів, яких було розподілено на експериментальну (40 осіб) та контрольну (38 осіб) групи. Студенти експериментальної групи навчалися за запропонованою методикою проєктно-орієнтованого навчання, тоді як у контрольній групі застосовувалися традиційні методи викладання.

Оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей здійснювалося за такими критеріями: здатність до аналізу туристичного потенціалу території; уміння формувати концепцію туристичного продукту; навички командної роботи та розподілу обов'язків; здатність до калькуляції собівартості послуг; навички презентації та захисту проєкту; уміння працювати із запереченнями та критикою. У табл. 3 наведено результати експериментального дослідження.

Як свідчать наведені дані, студенти експериментальної групи продемонстрували суттєво вищий рівень сформованості профе-

Таблиця 3

Результати експериментального дослідження ефективності методики проєктно-орієнтованого навчання

Критерій оцінювання	Експериментальна група (n=40), %	Контрольна група (n=38), %
Здатність до аналізу туристичного потенціалу	78,4	52,3
Уміння формувати концепцію туристичного продукту	82,7	48,6
Навички командної роботи та розподілу обов'язків	85,3	41,2
Здатність до калькуляції собівартості послуг	71,8	56,4
Навички презентації та захисту проєкту	79,6	44,7
Уміння працювати із запереченнями та критикою	74,2	38,9
Середній показник	78,7	47,0

Джерело: сформовано автором

сійних компетентностей порівняно з контрольною групою. Найбільша різниця спостерігається за критеріями навичок командної роботи (різниця 44,1 в.п.) та уміння працювати із запереченнями (35,3 в.п.), що цілком закономірно, адже саме ці компетентності найбільше розвиваються в процесі проєктної діяльності. Дещо менша, але все одно значна різниця (34,1 в.п.) зафіксована за критерієм уміння формувати концепцію туристичного продукту – навички, яка є ключовою для майбутніх фахівців туристичної галузі.

Результати оцінювання проєкту продемонстрували покращення фактичних показників та суттєву трансформацію сприйняття проєкту студентами експериментальної групи. Згідно з опитуванням, мотивація до навчання та інтерес до майбутньої професії зросли у 87% студентів. Проєктна робота допомогла 92% студентів краще зрозуміти туристичний бізнес та розвинути реалістичне сприйняття своєї професії.

Отже, проєктне навчання суттєво змінює навчальний процес. Роль викладача трансформується як особи, яка перестає бути передавачем знань і все більше стає наставником і координатором, який підтримує самостійну роботу студентів, дає їм напрямок у виконанні завдань та допомагає їм вирішувати складні проблеми. Коли учням доручають більше самостійної роботи, їм потрібна допомога у розвитку навичок планування часу, відповідальності та самоорганізації. Партнери туристичної галузі є дуже корисними, оскільки вони розробляють реальну проєктну роботу та професійно оцінюють роботу студентів.

Висновки. Проведене нами дослідження дозволило нам закріпити отримані резуль-

тати, які є теоретично корисними та можуть бути використані для розробки кращої системи навчання в туристичній галузі. Огляд поточної ситуації з внутрішнім туризмом в Україні показує, що цей сектор переживає стійке зростання, що стимулюватиме розвиток регіонального туристичного продукту.

Проєктно-орієнтоване навчання підтвердило свою ефективність як засіб формування професійних компетентностей майбутніх фахівців туристичної сфери, зокрема у процесі розроблення регіональних туристичних продуктів. Запропонована методика, що передбачає послідовну реалізацію аналітичного, проєктувального, презентаційного та рефлексивного етапів, забезпечує цілісність освітнього процесу та створює умови для органічного поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю студентів.

Результати експериментального дослідження підтверджують ефективність використаного методу дослідження. Члени експериментальної групи набули професійних навичок швидше, ніж студенти контрольної групи. Студенти розвинули навички командної роботи та захисту проєктних рішень, а також навички концептуального мислення для розробки туристичного продукту.

Перспективи подальших наукових пошуків доцільно пов'язувати з розширенням методичного забезпечення проєктно-орієнтованого навчання для різних рівнів вищої освіти (бакалаврського та магістерського), адаптацією запропонованої методики до умов дистанційного й змішаного навчання, а також з дослідженням можливостей міждисциплінарної інтеграції проєктної діяльності в освітньому процесі закладів вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Башинський В. Л. Метод проєктів як ефективний засіб формування ключових компетентностей здобувачів освіти : метод. посіб. Коростень, 2024. 45 с. URL: <https://naurok.com.ua/posibnik-metod-proektiv-yak-efektivniy-zasib-formuvannya-klyuchovih-kompetentnostey-zdobuvachiv-osviti-445492.html> (дата звернення: 15.03.2025)
2. Бойко З., Горожанкіна Н., Грушка В. Тенденції розвитку туризму в Україні в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-4>
3. Габчак Н., Габчак С. Внутрішній туризм України: тенденції, проблеми та можливості розвитку у воєнний період. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-67>
4. Зарубіна А., Онойко Ю., Щербатюк Н. Сучасні тенденції розвитку внутрішнього туризму. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-32>
5. Кисельова О. Б., Хміль Н. А., Хміль А. М. Організація проєктного навчання здобувачів освіти: досвід євроінтеграційної співпраці. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2022. Спецвипуск. URL: <https://reicst.com.ua/pmtp/article/view/2024-4-06-02> (дата звернення: 15.03.2025)

6. Майковська В. І. Практико-орієнтоване навчання як засіб професіоналізації підготовки майбутніх фахівців в Україні. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*. 2016. № 50–51. С. 161–167. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2016_50-51_23 (дата звернення: 15.03.2025)
7. Моргулець О. Б., Нищенко О. В. Готельно-ресторанний бізнес України у довоєнний, воєнний та післявоєнний період. *Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі*. 2023. № 8. С. 88–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospsee-8-12>
8. Державне агентство розвитку туризму України : офіц. сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/statistic> (дата звернення: 15.03.2025)
9. Носирєв О. О. Стратегічні пріоритети розвитку туристичної індустрії та готельного бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-47>
10. Четирбук О. Р., Голод А. П. Теоретичні засади інноваційного розвитку територіальних туристичних систем. Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія: *Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2023. Вип. 17. С. 115–125. URL: <https://periodicals.karazin.ua/irtb/article/view/22052> (дата звернення: 15.03.2025) DOI: [10.26565/2310-9513-2023-17-16](https://doi.org/10.26565/2310-9513-2023-17-16)
11. Карпенко Ю., Логвин М., Тараненко О., Логвин Д., Луценко О. Стан розвитку туризму в умовах війни та повоєнне відновлення. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «*Економічні науки*». 2023. № 2(108). С. 59–68. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-8> URL: <https://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/180> (дата звернення: 15.03.2025)
12. Графська О., Підвальна О., Боднарчук Х. Перспективи розвитку внутрішнього туризму в умовах пандемії COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-52> URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/306> (дата звернення: 15.03.2025)
13. Державна служба статистики України : офіц. сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 15.03.2025)
14. Федоришина Л., Головчук Ю., Боднар Р. Туризм як об'єкт регіональних економічних досліджень. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-88>

REFERENCES:

1. Bashynskiy V. L. (2024) *Metod proektiv yak efektyvnyi zasib formuvannya kliuchovykh kompetentnostei zdobuvachiv osvity* [Project method as an effective means of forming key competencies of education seekers]. Korosten. 45 p. Available at: <https://naurok.com.ua/posibnik-metod-proektiv-yak-efektivniy-zasib-formuvannya-klyuchovykh-kompetentnostey-zdobuvachiv-osviti-445492.html> (accessed March 15, 2025)
2. Boiko Z., Horozhankina N., Hrushka V. (2024) Tendentsii rozvytku turyzmu v Ukraini v umovakh voiennoho chasu [Trends in tourism development in Ukraine during wartime]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-4>
3. Habchak N., Habchak S. (2023) Vnutrishnii turyzm Ukrainy: tendentsii, problemy ta mozhlyvosti rozvytku u voiennyi period [Domestic tourism in Ukraine: trends, problems and development opportunities during wartime]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-67>
4. Zarubina A., Onoiko Yu., Shcherbatiuk N. (2023) Suchasni tendentsii rozvytku vnutrishnoho turyzmu [Modern trends in domestic tourism development]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-32>
5. Kyselova O. B., Khmil N. A., Khmil A. M. (2022) Orhanizatsiia proektnoho navchannia zdobuvachiv osvity: dosvid yevrointehratsiinoi spivpratsi [Organization of project-based learning for education seekers: experience of European integration cooperation]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya: Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific Journal of NPU named after M. P. Drahomanov. Series: Pedagogical Sciences: Realities and Prospects*, Special issue. Available at: <https://reicst.com.ua/pmtp/article/view/2024-4-06-02> (accessed March 15, 2025)
6. Maikovska V. I. (2016) Praktyko-orientovane navchannia yak zasib profesionalizatsii pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv v Ukraini [Practice-oriented learning as a means of professionalizing the training of future specialists in Ukraine]. *Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity – Problems of Engineering Pedagogical Education*, vol. 50–51, pp. 161–167. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2016_50-51_23 (accessed March 15, 2025)
7. Morhulets O. B., Nyshchenko O. V. (2023) Hotelno-restoranni biznes Ukrainy u dovoiennyi, voiennyi ta pislivoiennyi period [Hotel and restaurant business of Ukraine in the pre-war, wartime and post-war periods]. *Industriia turyzmu i hostynnosti v Tsentralnii ta Skhidnii Yevropi – Tourism and Hospitality Industry in Central and Eastern Europe*, vol. 8, pp. 88–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospsee-8-12>

8. Derzhavne ahentstvo rozvytku turyzmu Ukrainy [State Agency for Tourism Development of Ukraine]. Available at: <https://www.tourism.gov.ua/statistic> (accessed March 15, 2025)
9. Nosyriev O. O. (2024) Stratehichni priorytety rozvytku turystychnoi industrii ta hotelnoho biznesu [Strategic priorities for the development of the tourism industry and hotel business]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 63. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-63-47>
10. Chetyrbuk O. R., Holod A. P. (2023) Teoretychni zasady innovatsiinoho rozvytku terytorialnykh turystychnykh system [Theoretical foundations of innovative development of territorial tourism systems]. *Visnyk KhNU – Bulletin of V.N. Karazin Kharkiv National University. imeni V. N. Karazina. Seriya: Mizhnarodni vidnosyny. Ekonomika. Krainoznavstvo. Turyzm*, vol. 17, pp. 115–125. DOI: <https://doi.org/10.26565/2310-9513-2023-17-16>. Available at: <https://periodicals.karazin.ua/irtb/article/view/22052> (accessed March 15, 2025)
11. Karpenko Yu., Lohvyn M., Taranenko O., Lohvyn D., Lutsenko O. (2023) Stan rozvytku turyzmu v umovakh viiny ta povoienne vidnovlennia [State of tourism development during the war and post-war recovery]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriya: Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade. Series: Economic Sciences*, vol. 2(108), pp. 59–68. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-8>. Available at: <https://puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/180> (accessed March 15, 2025)
12. Hrafska O., Pidvalna O., Bodnarchuk Kh. (2021) Perspektyvy rozvytku vnutrishnoho turyzmu v umovakh pandemii COVID-19 [Prospects for the development of domestic tourism during the COVID-19 pandemic]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 25. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-52>. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/306> (accessed March 15, 2025)
13. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (accessed March 15, 2025)
14. Fedoryshyna L., Holovchuk Yu., Bodnar R. (2023) Turyzm yak obiekt rehionalnykh ekonomichnykh doslidzhen [Tourism as an object of regional economic research]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, vol. 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-88>

Дата надходження статті: 18.03.2026

Дата прийняття статті: 11.04.2026

Дата публікації статті: 20.04.2026